



ที่ สม ๐๐๐๖/ ๑๖๕

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ อาคารบี ชั้น ๖-๗

ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กทม. ๑๐๒๑๐

๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๒

เรื่อง ข้อเสนอแนะเพื่อประกอบการพิจารณาในการปรับปรุงกฎหมาย

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

ด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้รับเรื่องร้องเรียน กรณีขอให้เสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๗๖ และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕ กระทบต่อสิทธิมนุษยชน และขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔๐ (๒) โดยผู้ร้องกล่าวอ้างว่า การนำบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวมาใช้บังคับในการส่งคำคู่ความในคดีอาญาที่ผู้เสียหายเป็นราษฎร ยื่นฟ้องคดีเอง โดยโจทก์ซึ่งเป็นผู้ร่วมประกอบธุรกิจร้านอาหารกับผู้ร้องที่จังหวัดชลบุรี ได้ยื่นฟ้องผู้ร้องเป็นจำเลยในคดีอาญา โดยอ้างที่อยู่ของผู้ร้องที่ปรากฏในทะเบียนบ้านที่กรุงเทพมหานครทั้งที่ทราบว่าผู้ร้องพักอาศัยอยู่ที่ร้านอาหารที่จังหวัดชลบุรี จนเป็นเหตุให้ผู้ร้องไม่ได้รับสำเนาคำฟ้องและหมายเรียกเนื่องจากศาลจังหวัดพัทลุงมีคำสั่งให้ปิดสำเนาคำฟ้องและหมายเรียกไว้ ณ ภูมิลำเนาของผู้ร้องที่กรุงเทพมหานคร ผู้ร้องจึงไม่ได้ไปศาลเพื่อเสนอหลักฐานในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง และในวันนัดสอบคำให้การจำเลย และนัดสืบพยานโจทก์ ศาลจังหวัดพัทลุงจึงออกหมายจับผู้ร้องเพราะเหตุดังกล่าว ทำให้ผู้ร้องเสียสิทธิขั้นพื้นฐานในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ตรวจสอบเรื่องดังกล่าวตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๗ วรรคหนึ่ง (๒) แล้ว มีความเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อประกอบการพิจารณาในการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑. มาตรา ๗๖ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ประกอบกับมาตรา ๑๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ได้กำหนดวิธีการแจ้งคำคู่ความหรือเอกสารในกรณีที่เจ้าพนักงานศาลไม่พบคู่ความหรือบุคคลที่จะส่งคำคู่ความหรือเอกสาร ณ ภูมิลำเนา หรือสำนักทำราชการของบุคคลไว้ เมื่อเจ้าพนักงานศาลได้ส่งคำคู่ความหรือเอกสารโดยวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใด ตามบทบัญญัติดังกล่าว ก็ให้ถือว่าได้มีการส่งคำคู่ความหรือเอกสารโดยถูกต้องแล้ว ซึ่งถือได้ว่าเป็นหลักประกันพื้นฐานในการคุ้มครองสิทธิในกระบวนการยุติธรรมของคู่ความในอันที่จะได้รับทราบข้อเท็จจริงและตรวจ

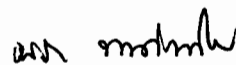
/เอกสาร...

เอกสาร ตามมาตรา ๔๐ (๒) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และในกรณีที่บุคคลใดมีที่อยู่หรือที่ทำการงานหลายแห่ง มาตรา ๓๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ได้บัญญัติให้ถือเอาแห่งใดแห่งหนึ่งเป็นภูมิลำเนาของบุคคลนั้น อีกทั้งตามมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ บัญญัติให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า ผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านใดเป็นผู้อยู่และมีภูมิลำเนาอยู่ ณ ที่นั้น การที่ผู้ร้องมีส่วนบกพร่องไม่แจ้งย้ายภูมิลำเนา ตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ จึงเป็นเหตุให้โจทก์ใช้สิทธิโดยไม่สุจริตในการส่งสำเนาคำฟ้องและหมายเรียก การนำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๗๖ และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕ มาใช้บังคับในกรณีดังกล่าวนี้ ย่อมไม่กระทบกระเทือนต่อสาระสำคัญแห่งสิทธิพื้นฐานในกระบวนการพิจารณา โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิทธิในการเสนอข้อเท็จจริงข้อโต้แย้ง และพยานหลักฐานของตนให้หลุดพ้นจากข้อกล่าวหา จึงถือไม่ได้ว่า มาตรา ๗๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ประกอบกับมาตรา ๑๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ

๒. จากข้อเท็จจริงที่ผู้ร้องไม่แจ้งย้ายที่อยู่ไปยังสถานที่อยู่อันแท้จริง เป็นเหตุให้คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งใช้สิทธิโดยไม่สุจริตในการส่งเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดี ทำให้ผู้ร้องไม่ทราบข้อเท็จจริงหรือรายละเอียดเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินคดีของศาล ดังนั้น เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่คู่ความทุกฝ่าย คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงมีข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลเพื่อประกอบการพิจารณาในการปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความต่อไปว่า ในการฟ้องร้องคดีอาญาในกรณีที่ราษฎรเป็นโจทก์ฟ้องราษฎรด้วยตนเอง การส่งหมายเรียก สำเนาคำฟ้อง และคำคู่ความต่างๆ ให้ส่งไปยังภูมิลำเนาและสำนักทำการงานของบุคคลนั้นทั้งสองแห่ง

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และประกอบการพิจารณาในการปรับปรุงกฎหมายดังกล่าวต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง



(ศาสตราจารย์อมรา พงศาพิชญ์)

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๓๘๓๗

โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๙๕๖๐